

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus

Asia: Arviointialoitteet Karville

Millaisiin koulutussektorin ajankohtaisiin teemoihin Karvin tulisi mielestäsi tarttua seuraavalla arviointikaudella 2024–2027? Valitse ensin alle, mitä koulutusastetta ehdotuksesi koskee, ja kuvaa sitten ehdotuksesi tarkemmin tekstikentässä. Voit valita useita koulutusasteita. Jokaiseen tekstikenttään mahtuu 500 merkkiä eli noin 45 sanaa. /

Koulutussektorit ylittävät, ajankohtaiset ilmiöt /

Valtiontalouden tasapainottaminen edellyttää myös koulutussektorilla resurssien käytön tehostamista ja vaikuttavuuden lisäämistä. Tämä edellyttää tiivistyvää yhteistyötä paitsi koulutustoimijoiden, myös laajemmin yhteiskunnan toimijoiden kesken. Sivista katsoo, että Karvin arviointisuunnitelmaan tulisi sisällyttää arviointeja, jotka antavat eväitä yhteistyön vahvistamiseen eri tasoilla:

- 1) Koulutusjärjestelmä: Esimerkiksi sujuvien siirtymien varmistaminen oppijoiden saavuttaman riittävän osaamisen näkökulmasta, tarkoituksenmukainen opetusyhteistyö.
- 2) Sivistysjärjestelmä: Esimerkiksi urheilun ja kulttuurin toimijoiden palvelujen hyödyntäminen koulutusjärjestelmän tavoitteiden saavuttamiseksi.
- 3) Elinkeinoelämä: Esimerkiksi koulutusten työelämärelevanssin vahvistaminen, sujuva siirtymä työelämään.
- 4) Sosiaali- ja terveyspalvelut, nuorisotyö, järjestöt jne: Esimerkiksi moniammatillinen yhteistyö nuorten hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä.

Yhteistyötä sallivien käytäntöjen, rakenteiden ja kulttuurin vahvistamiseksi Sivista ehdottaa laajaa osaamisen ekosysteemien tilaan ja kehittämiseen liittyvää arviointikokonaisuutta, jonka puitteissa voitaisiin tarkastella edellä mainittuja yhteistyörakenteita.

Varhaiskasvatus /

Karvi on tuottanut viime vuosina monipuolisesti varhaiskasvatukseen liittyvää arviointitietoa ja meneillään olevalla arviointikaudella on vielä tulossa viimeisimpiin uudistuksiin liittyviä arviointeja. Keskeinen varhaiskasvatukseen liittyvä politiikkatavoite on osallistumisasteen nostaminen. Sivista ehdottaa tähän teemaan pureutumista tulevilla arviointikaudella. Arviointi tuottaisi suosituksia tekijöiksi, jotka edistävät varhaiskasvatukseen osallistumista.

Ministeriöiden tulevaisuuskatsauksessa ehdotettiin varhaiskasvatusta, esiopetusta ja perusopetusta koottavaksi yhteen lainsäädäntöön. Sivista katsoo, että ennen lainsäädäntötyötä olisi tarpeen arvioida varhaiskasvatus-esiopetus-alkuopetus-kokonaisuuden toimivuus – millaisia toimintamalleja sujuviin siirtyisiin on jo nyt, ja estävätkö rakenteet tarkoituksenmukaisen paikallisen yhteistyön.

Esi- ja perusopetus /

Alkuopetuksen osaamisen kehittymistä arvioitaessa on havaittu, että osaaminen kehittyi eniten niissä kouluissa, joissa huoltajat tukevat lapsiaan opinnoissa, ja niillä oppilailla, jotka kokivat saavansa tarvittaessa apua sekä opettajiltaan että huoltajiltaan. Sivista ehdottaa kodin ja koulun yhteistyökäytänteiden arviointia. Ensisijaisesti arviointi kohdistuisi esi- ja perusopetukseen, mutta teemaa voisi olla mielekästä tarkastella myös muussa oppivelvollisten koulutuksessa oppivelvollisuuden laajentumisen myötä. Arviointi tuottaisi tietoa ja suosituksia kodin ja koulun kasvatusyhteistyöhön sekä vastuun jakautumisesta kodin ja koulun välillä.

Oppimistulosten arviointeihin Sivista ehdottaa taide- ja taitoaineiden oppimistulosten arviointia perusopetuksen päättövaiheessa.

Lukiokoulutus /

Laaja lukiokoulutuksen uudistusten arviointi jatkuu vuoteen 2024 saakka. Osa uudistuksista vaatii pidemmän toimeenpanoajan - näin ollen on oletettavaa, että myös vuoden 2024 jälkeen on mielekästä arvioida tämän uudistuksen vaikutuksia. Yksi tällainen arviointikohde olisi esimerkiksi oppiainerajat ylittävien opintojaksojen kehittämistyö.

Suomen vetovoiman vahvistaminen kansainvälisten osaajien houkuttelussa edellyttää englanninkielisten koulutuspolkujen kehittämistä. Tämä tunnistettiin myös opetus- ja kulttuuriministeriön virkanäkemyksessä, joka mainitsee erityisesti lukiokoulutuksen ja ylioppilastutkinnon merkityksen keskeisenä. Sivista ehdottaa arviointia englanninkielisen koulutustarjonnan nykytilasta ja kehittämistarpeista yleissivistävässä koulutuksessa.

Ammatillinen koulutus /

Ammattiin opiskelevien sijoittumisesta opintojen jälkeen on olemassa jonkin verran tilastotietoa, mutta tarkkaa seuranta- tai arviointia siitä, mikä sijoittumisessa kulloinkin vaikuttaa ja millaisia urapolkuja ammattiin valmistuneet tekevät, ei ole tehty. Aihe on yhteiskunnallisten resurssien valossa mielenkiintoista, sillä useampi taho on esittänyt resurssien siirtoa ammatillisesta koulutuksesta korkeakoulutukseen myös sillä perusteella, että ammattiin valmistuneet suorittavat useita samantasoisia tutkintoja ja tulotaso sekä työllisyysaste ovat verrattain alemmat kuin esimerkiksi ammattikorkeakoulusta valmistuneiden. Aiheesta olisi tehtävissä arviointi myös koulutuksen vaikuttavuuden ja työelämävalmiuksien näkökulmasta ja siitä, voisiko työllisyyttä painottaa enemmän ammatillisen koulutuksen rahoituksessa.

Korkeakoulutus /

Koulutus- ja tutkimusalan yhteisarvioinnin pilotointi Suomen Akatemian kanssa. Suomen Akatemia on aiemmin toteuttanut tutkimusala-arviointeja, Karvi puolestaan koulutusala-arviointeja korkeakoulutuksessa. Toteuttamalla yhteinen arviointi valitulta tieteen- ja koulutuksen alalta saataisiin nykyarviointimalleja kattavampi käsitys alan tilanteesta ja kehittämistarpeista sekä samalla rakennettua uudenlaisia arviointimalleja korkeakoulu- ja tutkimuskentän käyttöön.

Käsityöopettajien koulutusta on viimeisen kymmenen vuoden ajan kehitetty vastaamaan perusopetuksen käsityöoppiaineen kehitystä. Sivista ehdottaa teema-arviointia, jossa arvioidaan käsityöoppiaineen opettajankoulutusta kokonaisuutena. Arvioinnissa tulee kattaa sekä peruskoulutuksen tuottamat valmiudet

että opettajan tehtävissä toimivien osaamisen kehittämisen mahdollisuudet. Arviointi voisi käsitellä myös laajemmin opettajankoulutuksen tuottamia valmiuksia taide- ja taitoaineissa.

Vapaa sivistystyö /

Vapaassa sivistystyössä hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista on edistetty tällä hallituskaudella ja osaamisperusteisuutta vahvistettu merkittävästi. Vapaalla sivistystyöllä on entistä suurempi rooli esimerkiksi maahanmuuttajien ja aikuisväestön kouluttamisessa, mutta myös esimerkiksi oppivelvollisten osalta roolia on kasvatettu. Vapaan sivistystyön rooli osaamisperusteisena koulutusmuotona voisi olla seuraavan vst-arvioinnin teema.

Taiteen perusopetus /

Taiteen perusopetusta ei ole kunnolla arvioitu sitten vuoden 2012 opetussuunnitelma-arvioinnin jälkeen, joten taiteen perusopetus arviointiaiheena on laitettava arviointisuunnitelman kärkeen. Yksi keskeinen näkökulma olisi arvioida taiteen perusopetuksen resursseja ja toimivuutta suhteessa työelämän muuttuviin tarpeisiin. Tekoälyn aikakaudella tarvitsemme luovasti ajattelevia ihmisiä. Taiteen perusopetus mahdollistaa monipuolisten luovien taitojen kehittymisen. Taiteen perusopetuksessa hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista on edistetty tällä hallituskaudella vilkkaasti, mikä puoltaa nykytilanteen arvioimista.

Mihin koulutuksen kehittämistarpeisiin ja ratkaisujen tekemiseen arviointitietoa tarvitaan?

- Oppimistulosten heikkenevä trendi
- Väestönkehityksen vaikutukset koulutuksen järjestämiseen
- Koulutuksen työelämäyhteydet ja –relevanssi
- Vihreä kasvu ja digitalisaatio
- Koulutustarjonta kansainvälistyvälle väestölle

Miten mielestäsi Karvin tulisi toimia, jotta toimintamme olisi entistä vaikuttavampaa?

- Vahva ja monipuolinen sidosryhmätyö niin valmistelussa, toteutuksessa kuin jalkautuksessa
- Arviointeihin osallistumiseen liittyvän työmäärän keventämisen jatkaminen mm. huolellisella suunnittelulla, tiedonkeruuta yhdistämällä ja tietokantoja hyödyntämällä

Helsingissä 19.4.2023

Sivistystyönantajat ry

Heikki Kuutti Uusitalo, johtaja

Annakaisa Tikkinen, elinkeinopoliittinen asiantuntija
annakaisa.tikkinen@sivista.fi , puh. +358403566082

Sivistystyönantajat edustaa 340 sivistysalan työnantajaa. Jäsenemme palveluksessa on noin 60 000 palkansaajaa. Olemme Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n jäsen.